

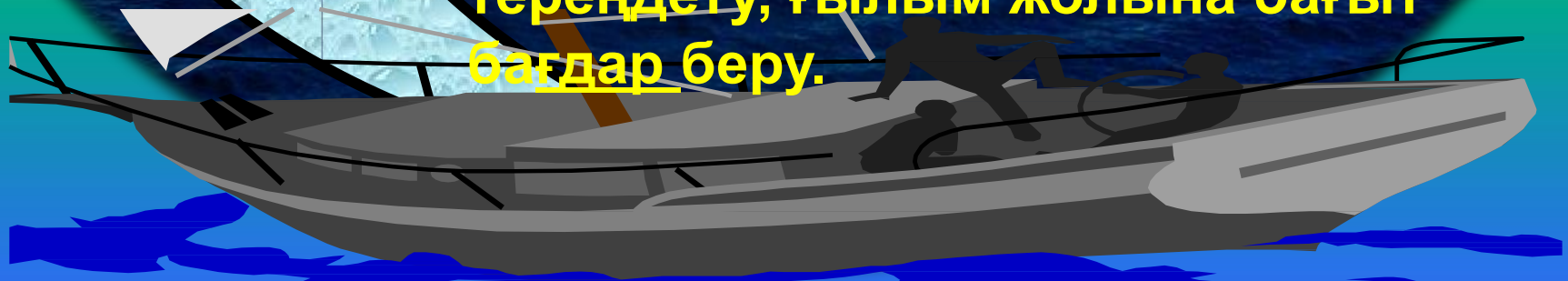
“... Бізге керегі шын дарындар. Нарық қол-аяғымызды қалай қыспасын, мемлекет өзінің талантты ұлдары мен қыздарын, нағыз әдебиет пен өнерін жасайтын тарланбоз жүйріктерін қолдауға, қорғауға міндетті.”

Н.Ә.Назарбаев.

ДАРЫНДЫ БАЛАЛАРДЫ АЙҚЫНДАУ ЖӘНЕ ДАМУДАҒЫ ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ЖОЛДАРЫ

Мақсаты:

Дарынды, қабілетті, ынталы оқушылардың арасында математикалық ойдың дәрежесін арттыра түсу, теориялық білімді тереңдету, математикаға бейімі, қызығушылығы бар оқушылардың практикалық дағдысын дамыту, шығармашылық қабілеттерін тереңдету, ғылым жолына бағыт бағдар беру.

Жұмысты жүргізу әдісі:

Оқушыларды қабілетіне қарай топтау әдісі.

Үйге жеке тапсырмалар беру.

Аптасына бір рет қосымша сабаққа

шақыру. Сиқырлы квадрат және ребустар

шешу.

«Кенгуру», «Ақбота» есептерін шығарту арқылы оқушы қабілетін шыңдау.

Интеллектуалды ойындар.

Қазақтың байырғы қара есептерін шығарту арқылы оқушыны шешендікке, сөздің мағынасын тануға баулу.

Есептерді шешу және фигуралар түрлерін таныту

Күтілетін нәтиже:

Пәндік олимпиадаларға, ғылыми жоба жарыстарына, пікір сайыс ойындарына қатыстыру ойы ұшқыр, қиялы жүйрік оқушыны табу.

Олимпиададан, «Көшбасшы», «Кенгуру», «Ақбота» байқауларынан жетістікке жету.

“Дарын”, “Дарындылық” деген ұғымдарға қандай түсінік бере аласыз?

Дарындылық:

Адам психикасының өмір бойы жүйелі түрде дамып, басқалармен салыстырғанда адамның бір немесе бірнеше іс-әрекет төңірегінде әдеттен тыс, сирек кездесетін жоғары нәтижелерге жету мүмкіндігі.

Дарынды бала деген

Өз қатарларынан әлде қайда дамыған, ерекше
зейіні бар, белгілі бір іс-әрекет бойынша
асқан қабілеттілік танытып, жоғары
жетістіктерімен дараланатын бала!

Дарындылық туралы екі көзқарас бар


```
graph TD; A[Дарындылық туралы екі көзқарас бар] --> B[Балалардың барлығы да дарынды болады]; A --> C[Дарынды балалар сирек кездеседі];
```

*Балалардың
барлығы да
дарынды
болады*

*Дарынды балалар
сирек кездеседі*

Дарындылықты мынадай қасиеттер бойынша бірнеше топтарға бөлеміз:

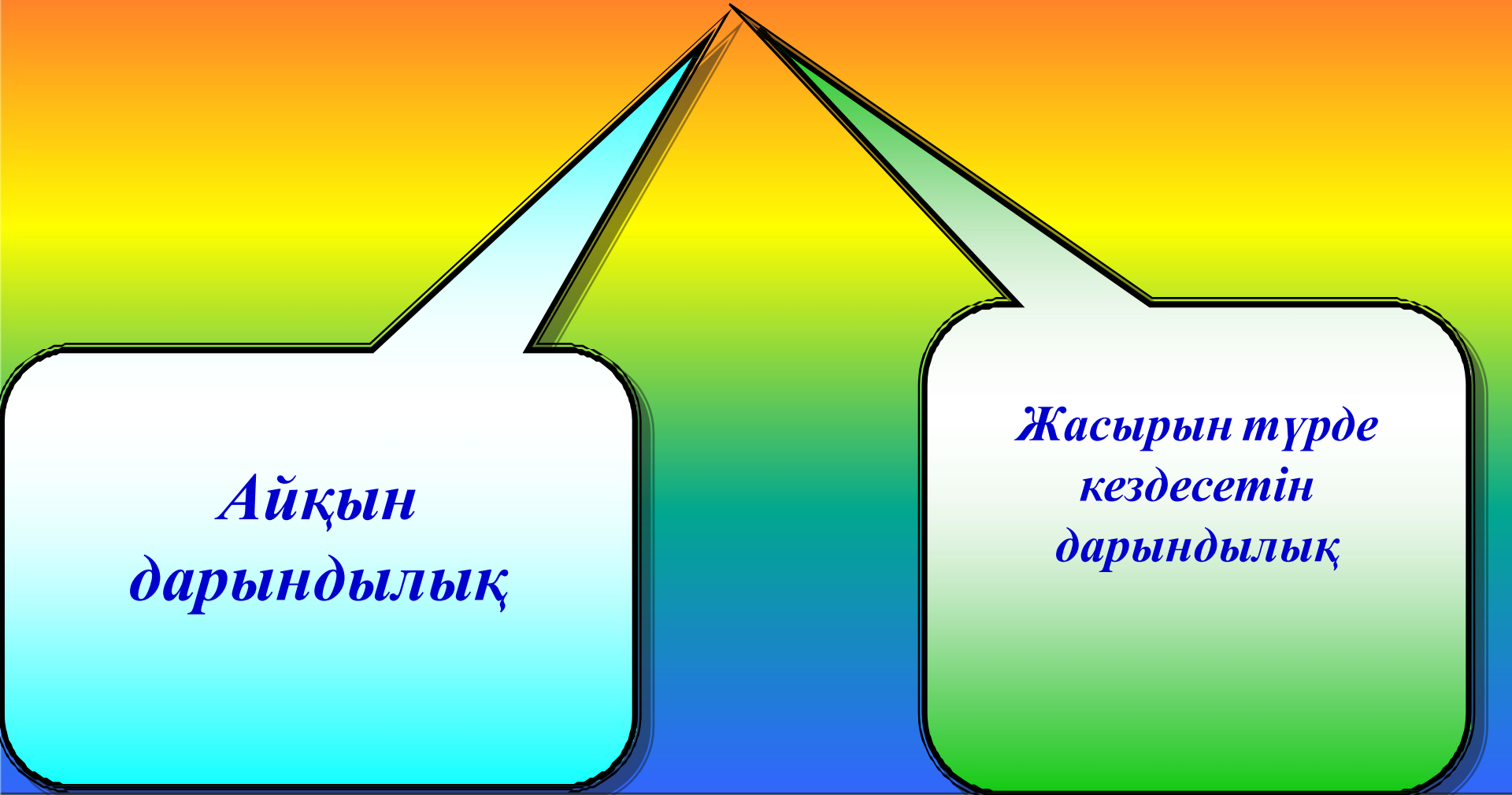
- *Қалыптасу деңгейіне байланысты*
- *Дарындылықтың көріну деңгейіне байланысты*
- *Әр түрлі іс- әрекеттегі дарындылықтың орын алуына байланысты*
- *Жас ерекшеліктеріне байланысты*

*Қалыптасу деңгейіне
байланысты*

*Маңызды
дарындылық*

*Потенциалды
дарындылық*

Дарындылықтың көріну деңгейіне байланысты

*Айқын
дарындылық*

*Жасырын түрде
кездесетін
дарындылық*

*Әр түрлі іс- әрекеттегі дарындылықтың
орын алуына байланысты*

*жалпы (немесе
интеллектуалды)
дарындылық*

*нақты
дарындылық*

Жас ерекшеліктеріне байланысты:

*Ерте
жастан
байқалады*

*Ересек
жастан
байқалады*

Дарындылықтың

түрлері:

- *Интеллектуалды дарындылық;*
- *Академиялық дарындылық;*
- *Көркемдік дарындылық;*
- *Шығармашылық дарындылық;*
- *Лидерлік немесе әлеуметтік дарындылық;*
- *Спорттық дарындылық.*

*Дарынды балалардың
эмоционалдық
ерекшеліктері*

<i>Дарынды оқушы - өз идеяларын анық, ашық айта алады.</i>	<i>Өз идеялары нақты, анық болса да, ол қате ме дұрыс па өз пікірінен таймайды.</i>
<i>әлеуметтік ортаға, өмірдің қиыншылығына қабілетсіз</i>	<i>Достары өте аз. Дене тәрбиесі пәніне қызығушылық танытпайды, спортқа әуестенбейді.</i>
<i>Өте эмоционалды, психологиясы күрделі болып келеді</i>	<i>Тез ренжіп қалады, сыни сөздерді көтере алмайды.</i>
<i>Тәуелсіздік, тапсырмаларды жеке орындау.</i>	<i>Топпен орындауға қабілеті болмайды.</i>
<i>Өз-өзін өте жоғары бағалау</i>	<i>Өзін өте жақсы көреді.</i>
<i>Перфекционизм – Жоғары жетістікке, нәтижеге жетуге ұмтылу.</i>	<i>Алайда, керемет нәтижеге жету үшін бір тапсырманы бірнеше сағатпен отырып, әрең орындайды.</i>
<i>Дарынды оқушы барлық пәндерге деген үлгерімі бірдей</i>	<i>Кейбір пәндерге қабілеті жоғары болғанмен, басқа пәндерге мүлдем қабілетсіз болуы мүмкін.</i>

Данышпан

Талант

Дарынды

Қабілет

Ынта

*Белгілі қабілет зерттеушісі
Н.С.Лейтес дарындылықтың
3 деңгейін көрсетеді:*

*1-деңгей. Интеллектілері ерте
жоғарылаған оқушылар*

*2-деңгей. Қабілеттері өте жарқын
көрінетін, мектепке бір пәнге немесе
белгілі бір іс- әрекетке қабілеті өте
жоғары дарынды балаларды жатқызады.*

*3-деңгей. Балалар өз дамуларында
құрбыларынан ерекшеленбейтін,
бейларында потенциалдық дарындылық
көрінген балалар.*

Дарынды балаларды анықтау

Баланың қызығушылығы мен бейімділігіне барынша сәйкес келетін қызмет аясында баланың іс-әрекетіне талдау жүргізу.

Баланың дарындылық белгісін оның психологиялық дамуының нақты деңгейіне ғана емес, сондай-ақ оның болашақтағы даму мүмкіндігін де есепке ала отырып бағалау.

Дамытушылық жағынан ықпал ете отырып баланың Психологиялық кедергілерін жоюға мүмкіндік беретін тренингтік әдістерді пайдалану.

Жұмыс нәтижесін талдау, бақылау, әңгімелеу, мұғалімдер мен ата-ананың сипаттамалық бағалары.

Түрлі ақпарат алу көздерін пайдаланып бала қабілетін кең көлемде қамтуға мүмкіндік беретін баланың мінез-құлқы мен іс-әрекетін жан-жақты бағалаудың кешенді сипаты. Білім беру жүйесінде жаңаша мазмұн беру арқылы жан-жақты дамыған шығармашыл, рухани ой өрісі кең жеке тұлғаны тәрбиелеу міндеті тұр.

Оқушының дарындылығын анықтауда
төмендегідей әдіс-тәсілдерді
қолданамыз

- Баланың отбасы жағдайын зерттеу

Шығармашылық қабілетін анықтау

- Сауалнамалар психо-диагностикалық
тренингтерді өткізу

-Ата-анасымен әңгімелесу

-Ғылыми жоба жарыстарына,
көрмелерге, жәрмеңкелерге, пікір-сайыс ойындарына
қатыстыру.

Дарынды балалармен жұмыс жүргізуді ұйымдастырудың критерийлері

Нормативті-құқықтық құжаттар;

Ғылыми-әдістемелік қызмет түрлері (ауысымды мектептердегі жұмыс жоспары, диагностикалық әдістемелер, инновациялық технология, олимпиада тапсырмалары, ұсыныстар);

Ақпараттық қызмет;

Мектеп басшыларының, мұғалімдердің жұмыс жүргізуге дайындығы;

Білім мекемелерінің өсуі; (эксперимент түрлері, ауысымдық мектеп, резерв мектебі, банк, т.б.)

Оқу мекемесінде мектеп басшылар тарапынан
дарындылықты дамытуда ғылыми-
қолдау көрсетіліп өздіртәжібіндік дайындығы
бар
ұстаз төмендегі қасиеттерімен дараланады:

Дарындылықты анықтау, дамыту мәселесіне ерекше көңіл бөледі, сол бағытта талмай жұмыс істейді;

Қосымша бағдарламалар жасай алады, оқушы шығармашылығын дамытуда , өздігімен жұмыс істеулеріне қажетті кеңестер бере алады;

Жұмысқа қажетті ақпарат және түрлі әдіс-тәсілдерді үнемі тауып, тиімді пайдалана алады;

Педагогикалық үрдісті диагностикалау жұмысын жүргізе алады, одан қорытынды шығарып отырады;

Мұндай мұғалімнің жұмысы үнемі нәтиже беріп отырады!

Мұғалімнің бағыт- бағдарына қойылатын талаптар:

Дарынды оқушымен жұмыстың әлеуметтік қажеттілігін сезінуі;

Оқушымен қарым-қатынастың болуы;

Нәтижелі әдіс-тәсілдерді талмай іздеп, пайдалану;

Дарынды оқушының ата-анасымен тығыз байланыста болуы.

Мұғалімнің біліміне қойылатын талаптар:

Пәнін мемлекеттік стандарт деңгейінен жоғары деңгейде білуі;

Қызмет нысанын, педагогикалық үрдісті білуі;

Жеке тұлға теориясын, оны қалыптастырудың әдіс-тәсілдерін білуі;

Заман талабына сай жаңа технологияларды білуі;

Дарынды оқушының оқуда ғана емес, басқа да көрсеткіштеріне көңіл бөлуі;

Шығрамашылық тапсырмалар дайындай білуі т.б.

Мұғалімнің іскерлігіне қойылатын талаптар:

Дарынды анықтау әдістерімен жұмыс жасай алуы;

Дарынды оқушыны (жекеley және топпен) оқытуға арналған тереңдетілген бағдарлама құрастырып, тұрақты жұмыс жүргізе алуы;

Дарынды оқушыны зерттеуге психодиагностикалық күнделік жүргізуі;

Оқытудың инновациялық технологияларын, дифференциалды әдісін қолдана білуі;

Оқушылармен қарым-қатынасты психологиялық тұрғыда сауатты орната білуі;

Дарынды оқушыны оқытудың нәтижесін нақты бағалай білуі;

Дарынды оқушының ғылыми-ізденіс жұмыстарына жетекшілік жасай білуі;

Дарынды оқушыны олимпиадалар мен сайыстарға дайындауда жетістікке жете алатында деңгейде дайындай алуы;

Дарынды оқушының ата-анасына педагогикалық психологиялық көмек көрсете білуі.

Дарынды бала дегеніміз – болашақта
жаңа технологияларды ойлап
табатын, ізгі саясаткер, сенімді
дәрігер, шебер музыкант
қайталанбас суретші, ол еркін,
жауапты, жоғары адамгершілік
иесі,

..... Және ол бұлармен
қатар
нәзік жаралған жан.

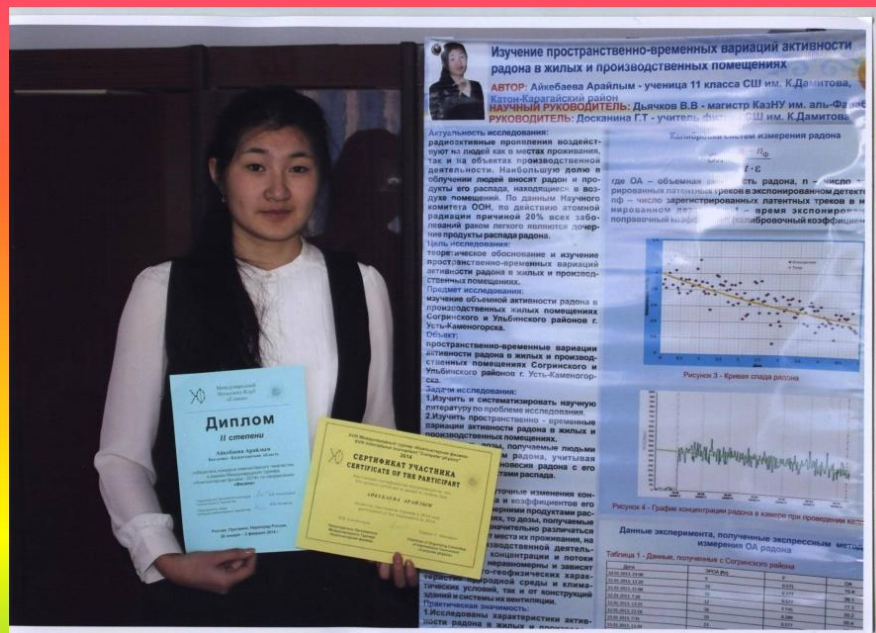
Мусирап Салық математика пәні мұғалімі
Республикалық ғылым жобалар облыстық
кезеңінен оқушысы Ханжың Дәурен 3-ші орын

Жарманаева А.С. қазақ тілі және әдебиеті
пәнінің мұғалімі Жарманаева Айгүл
Оралхан Бөкей оқулары жүлдегерлері

Кайсенова Р.Ш. өзін-өзі тану пәні мұғалімі
Оқушысы облыстық «Дарын» орталығы
олимпиадасының жүлдегері Тойғанбаева Камшат

Жарманаева А.С. қазақ тілі және әдебиет пәні мұғалімі
Оқушысы қашықтан өткен ғаламтор олимпиадасында 2-
ші орын жүлдегері Берлібеков Данияр

Айкебаева Арайлым

**Халықаралық “Компьютерлік физика – 2014”
турнирінің жеңімпазы. II дәрежелі диплом
иегері.**

Құдайбергенов Ерасыл

**Облыстық математикалық – логикалық “Сәйгүлік”
олимпиадасының жеңімпазы.
(2-ші орын)**

Назарларыңызға рахмет!